

Voorkeursformaten Groninger Archieven

Laatst bijgewerkt op 17-06-2020

Inleiding

Digitale bestanden komen tegenwoordig in allerlei soorten en formaten. Elke informatiesoort heeft zijn eigen bestandsformaten, en elk bestandsformaat heeft zijn voor- en nadelen. In dit document hebben wij op basis van de voorkeursformaten van het Nationaal Archief een lijst gemaakt met onze voorkeursformaten. Deze formaten dragen bij aan de digitale duurzaamheid. De voorkeuren zijn per informatiesoort in een schema samengevoegd. Dit document heeft twee doelen:

- Een referentiekader bieden voor een optimale overdracht van in het verleden gecreëerde bestanden.
- Een referentiekader bieden voor een optimale overdracht van in de toekomst aan te maken bestanden.

Informatiesoorten

In dit document maken we onderscheid in verschillende informatiesoorten. Dit is een overzicht van de meest voorkomende informatiesoorten die wij de komende jaren verwachten te ontvangen. In samenwerking met zorgdragers willen wij informatiesoorten monitoren, zorgdragers met een andere informatiesoort kunnen contact met ons opnemen.

Audio

Database

Document

Email

Afbeelding

Vector afbeelding

Presentatie

Spreadsheet

Video

Website

Standaarden

In de lijst met voorkeursformaten staan veel bestandsformaten met een open standaard¹. Een open bestandsformaat is vastgelegd in een specificatiedocument, waardoor het geïmplementeerd kan worden in verschillende ICT-systemen. Dit specificatiedocument is vrij te verkrijgen.

De lijst kent ook een aantal *de facto* standaarden. Een *de facto* standaard is een bestandsformaat waarvan de toepassing zo wijd verbreid is dat het niet meer is weg te denken uit de markt. Denk hier bijvoorbeeld aan de Microsoft Office bestandsformaten zoals docx en xlsx. Het commercieel bedrijf heeft dan zelf de keuze om de documentatie wel of niet te publiceren.

De overheid hanteert het principe "pas toe of leg uit", dat houdt in dat er gebruik gemaakt wordt van open standaarden. Als dat niet het geval is, is het verplicht om uit te leggen waarom er voor een alternatief is gekozen. Er wordt voor open standaarden gekozen vanwege de interoperabiliteit en omdat ze leverancier onafhankelijk zijn. Interoperabiliteit zorgt voor betere communicatie en informatie-uitwisseling tussen systemen.

Bij permanent te bewaren archiefbescheiden is een overheid verplicht om bestanden uiterlijk bij overbrenging om te zetten naar een open bestandsformaat.ⁱⁱ Wij adviseren om zoveel mogelijk bij creatie al te kiezen voor een open bestandsformaat. Ook raden we af om zelfstandig bestandsformaten om te zetten, vanwege de daaraan verbonden risico's.

Toelichting bij de tabel

Op de volgende pagina begint de lijst met bestandsformaten. Ter introductie wordt hieronder uitleg gegeven bij de betekenis van de kolommen.

Informatiesoorten: We maken bij bestandsformaten gebruik van verschillende informatiesoorten. Aan elk informatiesoort zijn bepaalde eigenschappen gekoppeld zoals functie, eigenschappen, gedrag, opmaak en weergave.

Extensie: De extensie is de toevoeging aan het einde van de bestandsnaam waarmee aangegeven wordt om wat voor bestandsformaat het gaat. Binnen dat formaat kunnen er dan nog verschillende versies van het formaat zijn.

PRONOM ID: PRONOM is een register van bestandsformaten en versies van dat bestandsformaat. Elke versie van een bestandsformaat krijgt een uniek PRONOM ID. Dit ID staat in deze kolom vermeld. PRONOM is ontwikkeld door The National Archives in het Verenigd Koninkrijk.

Titel: Een korte omschrijving van het bestandsformaat

Versie: De specifieke versie van het bestandsformaat.

URL: Een link naar het bestandsformaat in het PRONOM register

Specificatie: Extra informatie over het bestandsformaat.

Categorie: De lijst met voorkeursformaten is verdeeld in 3 categorieën: Voorkeur, Acceptabel en In overleg. De Voorkeursformaten zijn voor een groot gedeelte open standaarden. De acceptabele formaten bestaan uit veel gebruikte standaarden die breed worden ondersteund. Denk hier bijvoorbeeld aan de bestandsformaten van het Microsoft Office pakket. De laatste categorie: In overleg is een lastigere categorie. Dit zijn bestandsformaten die vaak bestaan uit containers, waarbinnen er extra eigenschappen die belangrijk zijn voor de digitale duurzaamheid. Denk bijvoorbeeld bij video bestanden aan verschillende codecsⁱⁱⁱ.

Toelichting bij het gebruik

De lijst met voorkeursformaten is nog in ontwikkeling en zal in de toekomst verder uitgebreid worden. Bij het gebruik kunt u alvast rekening houden met de volgende vuistregels:

- Het bestandsformaat komt niet voor op de lijst of valt onder de categorie *In overleg*: Neem contact op om af te stemmen wanneer u deze bestandsformaten wenst over te dragen of in te zetten bij de vorming van nieuwe informatieobjecten;
- Het bestandsformaat valt onder de categorie *Acceptabel*: voor in het verleden gecreëerde informatieobjecten levert dit geen problemen op bij de overdracht. Voor de inzet van deze bestandsformaten bij de inrichting van een nieuwe systeem of proces kunt u het beste contact opnemen;

Het bestandsformaat valt onder de categorie *Voorkeur*: zowel bij de overdracht van bestaande informatieobjecten als bij de vorming van nieuwe zal de toepassing van deze bestandsformaten geen problemen opleveren. Bij twijfel kunt u altijd contact opnemen

Formaten

Extensie	PRONOM ID	Titel	Versie	Categorie	URL
Informatiesoort	Audio				
WAV				in overleg	
WAVE				in overleg	
BWF				in overleg	

MP3	fmt/134	MPEG 1/2 Audio Layer 3		in overleg	fmt/134
AAC				in overleg	
Informatiesoort	Video				
MOV	fmt/797	Apple ProRes		in overleg	fmt/797
MP4	fmt/199	MPEG-4		in overleg	fmt/199
MXF				in overleg	
MKV	fmt/569	Matroska	v1-4	in overleg	
Informatiesoort	Document				
PDF	fmt/276	PDF	1.7	Acceptabel	fmt/276
PDF	fmt/476	PDF/A	2A	Acceptabel	fmt/476
PDF	fmt/95	PDF/A	1A	Voorkeur	fmt/95
DOC	fmt/40	Word	97-2003	Acceptabel	fmt/40
DOCX	fmt/412	Word		Acceptabel	fmt/412
ODT	fmt/136	OpenDocument	1.0	Acceptabel	fmt/136
ODT	fmt/290	OpenDocument	1.1	Acceptabel	fmt/290
ODT	fmt/291	OpenDocument	1.2	Voorkeur	fmt/291
Informatiesoort	Afbeelding				
RTF	fmt/355	Rich Text Format	1.9	Acceptabel	fmt/355
RTF	fmt/53	Rich Text Format	1.8	Acceptabel	fmt/53
RTF	fmt/52	Rich Text Format	1.7	Acceptabel	fmt/52
PNG	fmt/13		1.2	Voorkeur	fmt/13
PNG	fmt/12		1.1	Acceptabel	fmt/12
PNG	fmt/11		1.0	Acceptabel	fmt/11
JPG	fmt/41			Acceptabel	
JPX	fmt/151			Acceptabel	
JP2	x-fmt/392			Acceptabel	
TIFF	fmt/353			Voorkeur	fmt/353
Informatiesoort	Vector				
SVG	fmt/91		1.0	in overleg	fmt/91
SVG	fmt/92		1.1	in overleg	fmt/92
SVG	fmt/413	Tiny	1.2	in overleg	fmt/413
Informatiesoort	E-mail				
MSG	x-fmt/430			Acceptabel	x-fmt/430
PST	x-fmt/249	x-fmt/248		Acceptabel	x-fmt/249
MBOX	fmt/720			Acceptabel	fmt/720
EML	fmt/950			Voorkeur	fmt/950
Informatiesoort	Website				
WARC	fmt/289	WARC	1.0	in overleg	fmt/289
WARC	fmt/1281	WARC	1.1	in overleg	fmt/1281
ARC	x-fmt/219	ARC	1.0	in overleg	x-fmt/219
ARC	fmt/410	ARC	1.1	in overleg	fmt/410
Informatiesoort	Spreadsheet				
PDF	fmt/95	PDF/A	1A	Acceptabel	fmt/95
CSV	x-fmt/18			Acceptabel	x-fmt/18
ODS	fmt/137	OpenDocument	1.0	Acceptabel	fmt/137
ODS	fmt/294	OpenDocument	1.1	Acceptabel	fmt/294
ODS	fmt/295	OpenDocument	1.2	Voorkeur	fmt/295
XLS	fmt/61	Excel	97-2003	Acceptabel	fmt/61
XLSX	fmt/214	Excel		Acceptabel	fmt/214
Informatiesoort	Presentatie				

PPTX	fmt/215	Powerpoint		Acceptabel	fmt/215
PPT	fmt/126	Powerpoint	97-2003	Acceptabel	fmt/126
PDF	fmt/95	PDF/A	1A	Acceptabel	fmt/95
ODP	fmt/292	OpenDocument	1.1	Acceptabel	fmt/292
ODP	fmt/293	OpenDocument	1.2	Voorkeur	fmt/293
Informatiesoort	Database				
SQL	fmt/206	SQL		Voorkeur	fmt/206
SIARD	fmt/995	SIARD	2.0	Acceptabel	fmt/995
SIARD	fmt/1196	SIARD	2.1	Voorkeur	fmt/1196
ODB	fmt/424	OpenDocument	1.2	Voorkeur	fmt/424
ODB	fmt/444	OpenDocument	1.1	Acceptabel	fmt/444
ODB	fmt/140	OpenDocument	1.0	Acceptabel	fmt/140
ACCDB	fmt/275	Access	2007	Acceptabel	fmt/275
MDB	fmt/241	Access	2002	Acceptabel	fmt/241
MDB	fmt/240	Access	2000	Acceptabel	fmt/240
MDB	fmt/239	Access	97	Acceptabel	fmt/239
MDB	fmt/238	Access	95	Acceptabel	fmt/238

Bronnen document

7796 NA Rapport Voorkeursformaten
 Forum standaardisatie
 Archiefregeling art. 26, lid 1.

ⁱ <https://www.forumstandaardisatie.nl/thema/open-standaarden-algemeen>

ⁱⁱ <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0027041&hoofdstuk=3&paragraaf=2&artikel=26&z=2014-01-01&g=2014-01-01>

ⁱⁱⁱ Codecs <https://nl.wikipedia.org/wiki/Codec>